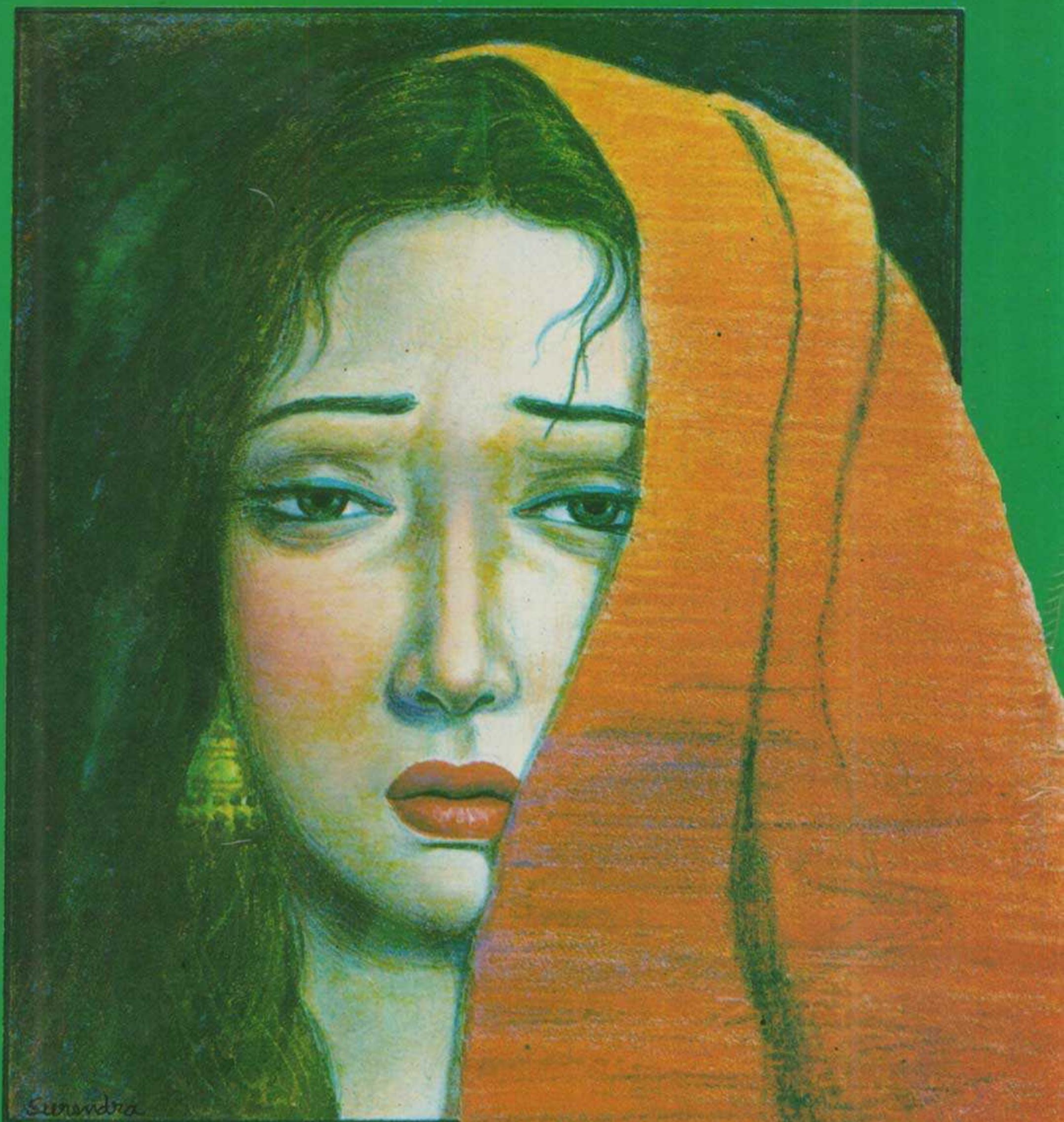

ମୁଦ୍ରା

ସୁଖସୀର

Sunanda

ହେମକୁଣ୍ଡ

ନୀଳ

ମୁଖସୀର

© ਲੇਖਕ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 23 ਜਨਵਰੀ 1995

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਹਮਕੁੰਟ ਪ੍ਰੈਸ

ਏ-78 ਨਾਰਾਇਣਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-1

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110028

ਮੁੱਲ : £ 2.99

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ
ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਮੁਖਬੰਧ

ਕਵਿਤਾ ਦਿਲ ਦੀ ਜੁਖਾਨ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਹ ਗੀਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਜ਼ ਨਾਲ ਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਹ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਰਬ ਦੀ ਸਾਜ਼ੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਹੁਸਨ ਹੈ, ਪੜਕਣ ਹੈ, ਥਰਥਰਾਹਟ ਹੈ, ਇਕ ਹਿਤਕੀ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਇਹ ਲੰਬੀ ਕਵਿਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਜਨੂਨ ਆਖਿਆ ਹੈ ਮੇਰੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਦੇ ਹੁਸਨ, ਇਸ਼ਕ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾ ਦੀ ਭੇਂਟ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਪਿਆਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਾਥਣ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅਕੱਥ ਹੈ। ਜਨੂਨ ਵਿਚ ਇੰਨਾਂ ਕੁਝ ਕਹਿ ਕੇ ਵੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਿਆ। ਰਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰੇ ਬਦ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਲੱਗੇ।

ਲੰਦਨ

23 ਜਨਵਰੀ 1995

ਸੁਖਬੀਰ

ਮੇਰੀ ਪੂਨਮ : ਤੂੰ ਸ਼ਬਨਮ ਹੈਂ
 ਜਾਨਮ ਹੈਂ
 ਜ਼ਿੰਦਰੀ ਹੈਂ
 ਬੰਦਰੀ ਹੈਂ।

(1)

ਮੇਰੀ ਜਾਨ : ਤੂੰ ਪਿਆਰ ਹੈਂ
 ਯਾਰ ਹੈਂ
 ਧਰਤੀ ਹੈਂ
 ਭਰਤੀ ਹੈਂ।

(2)

ਮੇਰੀ ਰੂਹ : ਤੂੰ ਸੰਗੀਤ ਹੈਂ
 ਪਰੀਤ ਹੈਂ
 ਗਜ਼ਲ ਹੈਂ
 ਦਿਲ ਹੈਂ।

(3)

ਮੇਰੀ ਆਸ਼ਕੀ : ਤੂੰ ਲਗਨ ਹੈਂ
 ਗਗਨ ਹੈਂ
 ਰਾਹਤ ਹੈਂ
 ਚਾਹਤ ਹੈਂ।

(4)

ਮੇਰੀ ਮਹਿਬੂਬਾ : ਤੂੰ ਜਾਨ ਹੈਂ
 ਜਹਾਨ ਹੈਂ
 ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਹੈਂ
 ਬਹਾਰ ਹੈਂ।

(5)

ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪੁਕਾਰ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਸਿੰਗਾਰ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਸਾਜ਼ ਹੈ।

(6)

ਮੇਰੀ ਆਰਜ਼ੂ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸ਼ਮਾ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਨਗਮਾ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਦਿਲਜਾਨੀ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

(7)

ਮੇਰੀ ਕਿਰਨ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਆਹਟ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਦਿਲ-ਨਸ਼ੀਨੀ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੰਗੀਨੀ ਹੈ।

(8)

ਮੇਰੀ ਉਲਫਤ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਅਕੀਦਤ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਖੁਦਾਈ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੂਬਾਈ ਹੈ।

(9)

ਮੇਰੀ ਲਹਿਰ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਕਸ਼ਕ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਮਹਿਕ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਬੋਹੋਸ਼ੀ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਹੈ।

(10)

ਮੇਰੀ ਕਲੀ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰਵਾਨੀ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਵਾਨੀ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਅਰਮਾਨ ਹੈ
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਜਹਾਨ ਹੈ।

(11)

ਮੇਰੀ ਹਜ਼ਾਤ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੈਨਾਈ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਤਨਹਾਈ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਤਰੰਗ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਉਮੰਗ ਹੈ।

(12)

ਮੇਰੀ ਤਮਨਾ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪਿਆਸ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਆਸ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਕਰਾਰ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੈ।

(13)

ਮੇਰੀ ਆਹਟ : ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਕੁਦਰਤ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਉਲਫਤ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸ਼ੋਲਾ-ਨਵਾਈ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੰਗੇ-ਪਾਰਮਾਈ ਹੈ।

(14)

ਮੇਰੀ ਸ਼ੋਖੀ : ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਯਾਰਾਨਾ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਤਰਾਨਾ ਹੈ।
ਤੂੰ ਰੰਗੀਨ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ।

(15)

ਮੇਰੇ ਜਨੂਨ ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਸਰੂਰੇ-ਮਸਤੀ ਹੈ
 ਤੈਂ ਰੋਸ਼ਨ ਛਜ਼ਾਏ-ਹਸਤੀ ਹੈ
 ਤੈਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ ਹੈ
 ਤੈਂ ਉਲਫ਼ਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ।

(16)

ਮੇਰੇ ਹਮਰਾਜ਼ : ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਰੈਨਾਈ ਹੈ,
 ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਅੰਗਰੇਈ ਹੈ,
 ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਹਸਰਤ ਹੈ,
 ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਤਨਹਾਈ ਹੈ।

(17)

ਮੇਰੇ ਖਾਬ : ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਏਂ,
 ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਪਰਾਨ ਵਿਧਾਤਾ ਏਂ,
 ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਹਰਯਾਲੀ ਏਂ.
 ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਏਂ।

(18)

ਮੇਰੇ ਤਸੱਵਰ : ਤੈਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸ਼ਰਮਾਹਟ ਏਂ,
 ਤੈਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਏਂ,
 ਤੈਂ ਮੇਰੀ ਰੂਹ-ਪਾਵਨ ਏਂ,
 ਤੈਂ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਾਵਨ ਏਂ।

(19)

ਤੈਂ ਹੈ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਚੁਰਾਇਆ,
ਉਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਲਾਇਆ,
ਸਾਵਨ, ਪਤਝੜ ਦੋਨੋਂ ਤੇਰੇ,
ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਹਰ ਰੰਗ ਸਮਾਇਆ।

(20)

ਤੂ ਮੈ-ਤੋਂ ਜਾਏਂ ਬਲਿਹਾਰੀ,
ਮੈਂ ਹਾਂ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਾਰੀ,
ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤੇਰਾ,
ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਗਰ ਦੀ ਰੀਤ ਨਿਆਰੀ।

(21)

ਤੇਰਾ ਆਲਿੰਗਨ ਹੈ ਚੜਦਾ ਸੂਰਜ,
ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ,
ਇਸ ਵਿਚ ਮਹਿਕ ਛੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਸਦੀ,
ਇਹ ਹੀ ਮੇਰਾ ਰੈਨ ਬਸੇਰਾ।

(22)

ਤੇਰੇ ਚੁੰਬਨ ਸ਼ਹਿਦ ਤੋਂ ਮਿੱਠੇ,
ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਸੁਖ ਨੇ ਵੱਸਦੇ।
ਤੂ ਰਬ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਜਾਨਮ,
ਸਰਵ ਸਰੋਸ਼ਟ ਪਿਆਰ ਹੈ ਜਾਨਮ।

(23)

ਤੂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ,
ਤੂ ਚੰਨ ਦੀ ਚਮਕ ਤੋਂ ਮੋਹਣੀ।
ਤੂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੌਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ,
ਤੂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦਮਕ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ।

(24)

ਤੂ ਧੁਪ ਦੀ ਸ਼ੁਆਵ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ,
ਤੂ ਆਫਤਾਬ ਦੇ ਰੰਗ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ।
ਤੂ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਛੁੱਲ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ,
ਤੂ ਸਾਗਰ ਦੀ ਡਲ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ।

(25)

ਤੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਝੀਲ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ,
ਤੂੰ ਬਰਕਦੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ।
ਤੂੰ ਹਸੀਨ ਵਾਦੀ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ,
ਤੂੰ ਸ਼ੀਤਲ ਹਵਾ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ।

(26)

ਤੂੰ ਹੀ ਸੀ ਰਾਂਝੇ ਦੀ ਹੀਰ,
ਤੂੰ ਹੀ ਸੀ ਮਜ਼ਨੂੰ ਦੀ ਲੈਲਾ।
ਤੂੰ ਹੀ ਸੀ ਮਹੀਵਾਲ ਦੀ ਸੋਹਣੀ,
ਤੂੰ ਹੀ ਸੀ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਾਹਿਬਾ।
ਤੂੰ ਹੀ ਸੀ ਰਾਮ ਦੀ ਸੀਤਾ,
ਤੂੰ ਹੀ ਸੀ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਰਾਧਾ।

(27)

ਹਰ ਯੁਗ ਤੂੰ ਮਹਿਬੂਬਾ ਸੀ,
ਹਰ ਯੁਗ ਤੂੰ ਹੀ ਪਿਆਰ ਨਿਭਾਇਆ।
ਹਰ ਯੁਗ ਆਪਣੇ ਆਸ਼ਿਕ ਨਾਲ,
ਜੀਵਨ-ਮਰਨ ਦਾ ਕੌਲ ਨਿਭਾਇਆ।

(28)

ਤੂੰ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਏਂ;
ਤੂੰ ਮੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਏਂ;
ਤੂੰ ਮਸਜਿਦ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਏਂ;
ਤੂੰ ਗਿਰਜੇ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਏਂ;
ਤੂੰ ਹਰ ਸੈ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਏਂ।

(29)

ਤੂੰ ਆਬਸ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਸਪਨਾ ਏਂ,
ਤੂੰ ਝਣਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਏਂ।
ਹਰ ਯੁਗ ਦੇ ਆਸ਼ਿਕ ਦੀ,
ਤੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਏਂ।

(30)

ਤੂੰ ਨੂਰੇ ਦਿਲ ਏਂ,
ਤੂੰ ਬਾਵਢਾ ਏਂ,
ਤੂੰ ਜਾਨੇ ਮਨ ਏਂ,
ਤੂੰ ਰੰਗੇ ਜਵਾਂ ਏਂ।

(31)

ਤੂੰ ਦਿਲਕਸ਼ ਏਂ,
ਤੂੰ ਪੁਰ-ਵਾਕਾਰ ਏਂ।
ਤੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਏਂ,
ਤੂੰ ਜਾਨੇ ਬਹਾਰ ਏਂ।

(32)

ਤੂੰ ਜਵਾਨ ਏਂ,
ਤੂੰ ਪੁਰ-ਨੂਰ ਏਂ।
ਤੂੰ ਹੁਸਨੈ-ਜਮਾਲ ਏਂ,
ਤੂੰ ਕੌਰੈ-ਨੂਰ ਏਂ।

(33)

ਤੂੰ ਪੁਨਿਆ ਦੀ ਰਾਤ ਏਂ,
ਤੂੰ ਕਾਲੀ ਘਟਾ ਏਂ।
ਤੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਸ਼ੁਆ ਏਂ,
ਤੂੰ ਮੈਸਮੇ ਜਵਾਨ ਏਂ।

(34)

ਤੂੰ ਸਾਵਣ ਦੀ ਪੀਂਘ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਬਾਦੇ ਸਬਾਂ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਪਾਲੇ ਦੀ ਅੱਗ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਕੌਸੇ ਕਜ਼ਾਂ ਏਂ।

(35)

ਤੂੰ ਉਫਕ ਦੀ ਲਾਲੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਮੌਸਮੇ ਬਹਾਰ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਛੁੱਲ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਕਰਾਰ ਏਂ।

(36)

ਤੂੰ ਪੂਜਾ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਭਗਤੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਜਵਾਲਾ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਏਂ।

(37)

ਤੰਨੀ ਚਿੱਟੀ ਚੰਬੇਲੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਸੂਹਾ ਗੁਲਾਬ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਪੀਲੀ ਸਰਸੋਂ ਏਂ,
 ਤੰਨੀ ਮਚਲਦਾ ਸ਼ਬਾਬ ਏਂ।

(38)

ਸਭ ਤੈਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ,
 ਸਭ ਤੇਰੇ ਤੇ ਮਰਦੇ ਨੇ।
 ਪਰ ਤੂੰ ਕੇਵਲ ਮੇਰੀ ਏਂ,
 ਭਾਵੇਂ ਦਿਲ ਲੱਖਾਂ ਪੜਕਦੇ ਨੇ।

(39)

ਤੁੰ ਬੱਦਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੁੰ ਅਕਾਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।
ਤੁੰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੁੰ ਪਾਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।

(40)

ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਸੋਹਣੇ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਨਖਸ਼ ਦਿਲ-ਖਿਚਵੇਂ ਨੇ।
ਤੇਰੇ ਪੈਰ ਸੋਹਣੇ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਅੰਗ ਦਿਲ-ਖਿਚਵੇਂ ਨੇ।

(41)

ਤੇਰੀਆਂ ਉਗਲਾਂ ਮਖਰੂਤੀ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਨੈਣ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੇ।
ਤੇਰੀ ਪੈਣ, ਸੁਰਾਹੀ ਵਰਗੀ ਏ,
ਤੇਰੇ ਹੋਠ ਗੁਲਾਬੀ ਨੇ।

(42)

ਤੇਰਾ ਕੱਦ ਸਰੂ ਦਾ ਬੂਟਾ ਏ,
ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਮਸਤ ਸੈਲਾਨੀ ਏ।
ਤੇਰੇ ਬੋਲ ਸ਼ਾਹਿਦ ਤੋਂ ਮਿੱਠੇ ਨੇ,
ਤੇਰੀ ਜੁਲਛ ਘਟਾ ਦੀਵਾਨੀ ਏ।

(43)

ਤੁੰ ਇਕ ਹੰਗਮੀਨ ਖਵਾਬ ਏਂ,
ਤੁੰ ਇਕ ਉਮਡਦਾ ਸ਼ਬਾਬ ਏਂ।
ਤੁੰ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਹਸਰਤ ਏਂ,
ਤੁੰ ਕਲੀਆਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਏਂ।

(44)

ਤੈਂ ਕਾਲੀ ਘਟਾ ਤੈਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੈਂ ਹਸੀਂ ਛਜ਼ਾ ਤੈਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।
ਤੇਰੇ ਨੈਣ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੇ,
ਤੈਂ ਬਾਦੇ ਸਬਾ ਤੈਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।

(45)

ਤੈਂ ਬਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ ਏਂ,
ਤੈਂ ਅਬਰ-ਪਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ ਏਂ।
ਤੈਂ ਮੇਰਾ ਹਸੀਨ ਖਾਬ ਏਂ;
ਤੈਂ ਆਬਸ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ ਏਂ।

(46)

ਤੈਂ ਮੰਹਿਤਾਬ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਏਂ,
ਤੈਂ ਆਫ਼ਤਾਬ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਏਂ।
ਤੈਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਏਂ;
ਤੈਂ ਮੇਰੇ ਖਾਬ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਏਂ।

(47)

ਤੈਂ ਹੁਸਣੈ ਨਾਜ਼ਨੀਂ ਏਂ,
ਤੈਂ ਜਿਸਮੇ ਯਾਸਮੀਂ ਏਂ।
ਤੈਂ ਮਸਤੀ ਦਾ ਖਾਬ ਏਂ,
ਤੈਂ ਨੀਂਦੇ ਬੇਤਾਬ ਏਂ।

(48)

ਤੈਂ ਫਿਤਨਾਜ਼ਾਰ ਏਂ,
ਤੈਂ ਹਸ਼ਰ-ਪਾਰ ਏਂ।
ਤੈਂ ਸਬਜ਼ਾ ਜਾਰ ਏਂ,
ਤੈਂ ਰੰਗੀਨ ਬਹਾਰ ਏਂ।

(49)

ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥
 ਬਹਾਰੇ ਤਸਨੀਮ ਏ',
 ਮੌਜੇ ਨਸੀਮ ਏ'।
 ਪਰਵਾਜੇ ਸ਼ਮੀਮ ਏ',
 ਨੂਰੇ ਕਲੀਮ ਏ'।

(50)

ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥
 ਇਖਕਾਰੇ ਮਦਹੋਸ਼ ਏ',
 ਗਜ਼ਲੇ ਪੁਰਜੋਸ਼ ਏ'।
 ਖਿਆਲੇ ਰਾਮਕੋਸ਼ ਏ',
 ਤਸਵੱਰ ਹਮ-ਆਰੋਸ਼ ਏ'।

(51)

ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥
 ਇਜ਼ਹਾਰੇ ਖਿਆਲ ਏ',
 ਰੂਹੇ ਜਮਾਲ ਏ',
 ਦਿਲ ਦੀ ਤੜਪ ਏ',
 ਹੁਸਨੇ ਕਮਾਲ ਏ'।

(52)

ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥
 ਮੇਰੀ ਬੇਖੁਦੀ ਏ',
 ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ'।
 ਕਾਬਾ ਏ ਮੇਰਾ,
 ਮੇਰੀ ਬੰਦਰੀ ਏ'।

(53)

ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥ ਅੰ॥
 ਮੇਰੀ ਯਾਦਗਾਰ ਏ',
 ਗੋਹਰੇ ਨਿਗਾਰ ਏ'।
 ਸਰੂਰੇ ਮਸਤੀ ਏ',
 ਮੰਜਰੇ ਹਸਤੀ ਏ'।

(54)

ਤੁੰਹਾਂ ਦਰਦੇ ਦਿਲ ਏਂ;
 ਗ੍ਰਾਮੇਂ ਉਲਛਤ ਏਂ।
 ਜਜ਼ਬਾ-ਏ ਇਸ਼ਕ ਏਂ;
 ਰਕਸੇ ਮੁਹੱਬਤ ਏਂ।

(55)

ਤੁੰਹਾਂ ਚਸ਼ਮੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਏਂ;
 ਨੂਰੇ ਸ਼ਬਸਤਾਂ ਏਂ।
 ਸੁਆਏ ਆਫ਼ਤਾਬ ਏਂ;
 ਜਲਵਾ-ਏ ਮਹਤਾਬ ਏਂ।

(56)

ਤੁੰਹਾਂ ਤੁਢਾਨ ਏਂ;
 ਸ਼ੈਲਾ ਏਂ,
 ਅਧੀ ਏਂ;
 ਜਲਜ਼ਲਾ ਏਂ।

(57)

ਤੁੰਹਾਂ ਟੀਸ ਏਂ;
 ਤੜਪ ਏਂ।
 ਹੰਝੂ ਏਂ;
 ਦਰਦ ਏਂ।

(58)

ਤੁੰਹਾਂ ਮੰਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਏਂ;
 ਨੂਰੇ ਮਹਿਤਾਬ ਏਂ।
 ਸੂਹਾ ਗੁਲਾਬ ਏਂ;
 ਜਲਵਾ ਸ਼ਬਾਬ ਏਂ।

(59)

ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਇੰਵ ਨਾ ਲੁਟਾ,
ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਰੰਗੀਨੀ ਇੰਜ ਨਾ ਲੁਟਾ।
ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਦੇ,
ਤੂੰ ਰੈਰਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾ ਸੁਣਾ।

(60)

ਤੂੰ ਚਾਂਦਨੀ ਰਾਤ ਏਂ,
ਤੂੰ ਆਲਮੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਏਂ।
ਮੈਂ ਲਮਹਾਂ-ਏ ਜੁਦਾਈ ਹਾਂ,
ਤੂੰ ਹਸੀਨ ਮੁਲਾਕਾਤ ਏਂ।

(61)

ਤੂੰ ਲਾਲਾਏ-ਜ਼ਾਰ ਏਂ,
ਤੂੰ ਰੰਗੇ ਆਬਸ਼ਾਰ ਏਂ।
ਤੂੰ ਕੋਸੇ-ਕਜ਼ਾ ਹੈਂ,
ਤੂੰ ਅਬਰੇ-ਬਹਾਰ ਹੈਂ।

(62)

ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜੁਰਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ,
ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।
ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ,
ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਬੇਵਛਾਈ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(63)

ਮੈਂ ਇਜ਼ਹਾਰੇ ਹਕੀਕਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ,
ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਹਰਦਮ ਇਬਾਦਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਮੇਰਾ ਰਬ-ਉਲ-ਆਲਮੀਨ,
ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

(64)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਨਕਸ਼ੇ-ਨਿਗਾਰ ਹੈਂ,
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਬਹਾਰ ਹੈਂ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਦਿਲੇ ਨਸਾਰ ਹੈਂ,
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੂਹੇ ਵਕਾਰ ਹੈਂ।

(65)

ਤੇਰੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਰੱਤ ਬਰਬਰਾਂਦੀ ਏ,
ਤੇਰੇ ਹੋਠਾਂ ਤੇ ਲਤਾਫਤ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀ ਏ।
ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਜੱਨਤ ਏ ਬਹਾਰਾਂ ਦੀ,
ਤੇਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਕੈਫ ਬਣਕੇ ਗੁਨਗੁਨਾਂਦੀ ਏ।

(66)

ਤੂੰ ਬੇਤਾਬ ਦਿਲ ਏਂ,
ਤੂੰ ਸ਼ੋਖੇ ਹਸੀਨ ਏਂ।
ਤੂੰ ਨਾਦਾਨ ਇਸ਼ਕ ਏਂ,
ਤੂੰ ਜ਼ੋਹਰਾ-ਜਬੀਨ ਏਂ।

(67)

ਤੂੰ ਉਮੀਦੇ ਦਿਲ ਏਂ,
ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਤਰਾਨਾ।
ਤੇਰਾ ਰਹਿਮੇ ਕਰਮ,
ਹੈ ਮੇਰਾ ਅਫਸਾਨਾ।

(68)

ਜੀ ਕਰਦਾ ਜਾਨੇ ਮਨ, ਮੈਂ ਹਰ ਦਮ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਂ,
ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰਖ ਤਸਵੀਰ ਤੇਰੀ, ਦਰਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਦ ਕਰਾਂ।
ਉਡੀਕ ਤੇਰੀ ਇਕ ਵਹਿਮ ਸਹੀ, ਤਸਕੀਨ ਤੇਰੀ ਇਕ ਖਾਬ ਸਹੀ,
ਮਾਯੂਸੀ ਦੇ ਛੱਟਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਤੇ, ਉਮੀਦ ਦਾ ਘਰ ਆਬਾਦ ਕਰਾਂ।

(69)

ਤੇਰੇ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਅਕਸਰ ਮੈਂ ਰਬ ਦਾ ਨੂਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ,
ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਚ ਅਕਸਰ, ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਰੂਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।
ਤੂੰ ਪਾਕ ਅਤੇ ਬੇਦਾਗ ਉਲਫਤ ਦੇ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਸ਼ਕ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਮਖਸੂਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

(70)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਭਗਤੀ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਸ਼ਕਤੀ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਪੂਜਾ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਧਿਆਨ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਪਾਕ ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਆਯਤ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਰੀਤਾ ਦਾ ਵਰਦਾਨ।

(71)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਦਾ ਸ਼ਬਦ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਫਰਮਾਨ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਅੰਗਾ ਦੇ ਸਲੋਕ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਤੋਰਾ ਦਾ ਗਿਆਨ।

(72)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਜੀਸਸ ਦੀ ਸਿਖਿਆ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਪਿਆਰ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਗੌਤਮ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਰਾਮ ਦਾ ਤਿਆਗ।

(73)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਉਫਕ ਦੀ ਲਾਲੀ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਉਭਾਰ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਗਗਨ ਦੀ ਰੌਣਕ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਨਿਖਾਰ।

(74)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਜੀਵਨ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮੈਤ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਬੀਵੀ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਸੌਤ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਗਣੀ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮਲਕਾ,
ਤੂੰ ਹੀ ਸਹੇਲੀ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਦੋਸਤ।

(75)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਧੁਪ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਛਾਂ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਰਾਤ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਸਵੇਰਾ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਅੰਦਰ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਬਾਹਰ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਚਾਨਣ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਹਨੇਰਾ।

(76)

ਮੰਝਧਾਰਾਂ ਦੀ ਨਾਖੁਦ ਤੁਹੀ ਹੈ,
ਆਬਸ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੁਹੀ ਹੈ,
ਹਵਾਵਾਂ ਦੀ ਰੁਹਦਾਦ ਤੁਹੀ ਹੈ,
ਗੁਲਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਤੁਹੀ ਹੈਂ।

(77)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸਾਹ ਦੀ ਮਾਲਕ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਦੀ ਮਾਲਕ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦੀ ਮਾਲਕ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਆਨ ਦੀ ਮਾਲਕ।

(78)

ਤੂੰ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਸਿਖਾਇਆ,
ਤੂੰ ਹੀ ਕਰ ਇਕਰਾਰ ਨਿਭਾਇਆ।
ਤੂੰ ਹੀ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਲਭਕੇ,
ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਕ ਮੰਦਰ ਬਣਾਇਆ।

(79)

ਤੂੰ ਰਾਹਤ ਮੇਰੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਯਕੀਨ ਮੇਰਾ ਏਂ।
ਤੂੰ ਫੁਰਕਤ ਮੇਰੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਸਕੂਨ ਮੇਰਾ ਏਂ।

(80)

ਤੂੰ ਖੰਡ ਤੋਂ ਮਿੱਠੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਸ਼ਹਿਦ ਤੋਂ ਮਿੱਠੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਸ਼ਕਰ ਤੋਂ ਮਿੱਠੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਮਿੱਠੀ ਏਂ।

(81)

ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਆਸਮਾਨ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਹਰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਪੂਰੀ ਕਾਈਨਾਤ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।

(82)

ਝੀਲਾਂ ਦਾ ਡੂੰਗਾ ਪਾਣੀ, ਤੇਰੀ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਏ,
ਛੁੱਲਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਰੰਗਤ, ਤੇਰੇ ਬੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਏ।
ਸੁਰਾਹੀ ਦੀ ਸੋਹਣੀ ਗਰਦਨ, ਤੇਰੀ ਧੌਣ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਏ,
ਸਰੂ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਬੂਟਾ, ਤੇਰੇ ਕੱਦ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਏ।

(83)

ਤੇਰੇ ਅੰਗ ਰੰਗੋਤਰੀ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਨੇ,
ਤੇਰਾ ਜਿਸਮ ਰੰਗਾ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਏ।
ਤੇਰੇ ਖਿਆਲ ਸਤਲੁਜ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਨੇ।
ਤੂੰ ਪੂਰੀ ਆਪ ਯਮਨਾ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਏ।

(84)

ਤੂੰ ਗਗਨ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏ',
 ਤੂੰ ਤਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਹਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏ',
 ਤੂੰ ਹਿਮਾਲਿਆ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(85)

ਤੂੰ ਉਹ ਹੀਰਾ ਏਂ ਜਿਨ੍ਹੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰਾਸ਼ਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ,
 ਤੂੰ ਉਹ ਮੌਤੀ ਏਂ ਜਿਹੜਾ ਚਮਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।
 ਤੂੰ ਉਹ ਕਲੀ ਏਂ ਜਿਨ੍ਹੂੰ ਕਿਸੇ ਖਿੜਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ,
 ਤੂੰ ਉਹ ਫੁਲ ਏ ਜਿਹੜਾ ਮਹਿਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

(86)

ਤੇਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹ ਕੇ ਲੰਘਦੀ ਏ,
 ਤੇਰੀਆਂ ਵੰਗਾਂ ਦੀ ਛਨ ਛਨ, ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਏ।
 ਤੇਰੇ ਹੋਂਠਾਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ, ਮੈਨੂੰ ਦੀਵਾਨਾ ਕਰਦੀ ਏ,
 ਤੇਰੀ ਪਾਯਲ ਦੀ ਝਨਕਾਰ, ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਏ।

(87)

ਤੂੰ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਉਹ ਆਤਸ਼-ਛਸ਼ਾਂ ਏਂ,
 ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਆਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਸਕਦਾ ਏ।
 ਤੂੰ ਹੁਸਨ ਦਾ ਉਹ ਸ਼ੋਲਾ-ਬਪਾਂ ਏ',
 ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਕਹਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਸਕਦਾ ਏ।

(88)

ਤੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕ੍ਰਿਤ ਏ',
 ਤੇਰੇ ਬਾਅਦ ਰਬ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਣਾ ਨਹੀਂ ਸੰਕਿਆ।
 ਤੂੰ ਕਾਏਨਾਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਏ',
 ਤੇਰੇ ਬਾਦ ਖੁਦਾ, ਕੁਝ ਹੋਰ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਨਹੀਂ ਸੰਕਿਆ।

(89)

ਤੂੰ ਹੁਸਨ, ਦਿਲਕਸ਼ੀ ਤੇ ਤਪਸ਼ ਦਾ ਸੰਗਮ ਏਂ,
ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।
ਤੂੰ ਪਿਆਰ ਇਸ਼ਕ ਤੇ ਵਢਾ ਦਾ ਸੰਗਮ ਏਂ,
ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

(90)

ਤੂੰ ਮਰੀਯਮ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਦੁਰਗਾ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਸੀਤਾ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਰਾਧਾ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(91)

ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਨਾਨਕੀ ਜਿਹਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਏ,
ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜਿਹਾ ਸਤਿਕਾਰ ਏ।
ਤੇਰੀ ਆਪ ਮਾਤਾ ਰੰਗਾ ਜਿਹੀ ਨੁਹਾਰ ਏ,
ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜਿਹਾ ਪਿਆਰ ਏ।

(92)

ਤੂੰ ਹਰ ਇਸ਼ਕ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਉਲਫਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਹਰ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਅਕੀਦਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(93)

ਤੂੰ ਹਰ ਪੁਜਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁੱਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਗਰੰਥੀ ਤੋਂ ਸੁੱਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਹਰ ਮੁੱਲਾ ਤੋਂ ਸੁੱਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਪਾਦਰੀ ਤੋਂ ਸੁੱਚੀ ਏਂ।

(94)

ਤੇਰਾ ਨਿੰਘ ਪਿਆਰ ਕਦੀ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ,
 ਤੇਰੀ ਕੋਮਲ ਗਲਵਕੜੀ ਕਦੀ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।
 ਤੇਰੇ ਬਦਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਕਦੀ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।
 ਤੇਰੇ ਪਾਰਾਲ ਬੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

(95)

ਤੂੰ ਜਦ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਏਂ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ,
 ਤੂੰ ਜਦ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਏਂ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਏਂ।
 ਤੇਰੀ ਹਰ ਗਲ ਦਿਲ ਤੇ, ਨਕਸ਼ ਰਹਿੰਦੀ ਏਂ,
 ਤੇਰੀ ਹਰ ਅਦਾ, ਹਰ ਮਸਤੀ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਏਂ।

(96)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੁਲੋ-ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੁਲੋ-ਰੁਖਸਾਰ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਦੀਦਾ-ਸ਼ਰਸਾਰ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਅਬਰੇ ਗੌਹਰੇ-ਬਾਰ ਏਂ।

(97)

ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਾਗਰ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਪੈਮਾਨਾ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਦਰਦ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਮੈਖਾਨਾ ਏਂ।

(98)

ਤੂੰ ਹਸੀਨ ਏਂ, ਦਿਲਕਸ਼ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਐਰਤ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਨਾਜੁਕ ਏਂ, ਪੁਰਕਸ਼ਿਸ਼ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਸਵਰਗ ਦੀ ਹਰ ਅਪਸਰਾ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।

(99)

ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਹਰ ਦੇਵ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਮਹਾਂ-ਦੇਵ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(100)

ਤੂੰ ਚਲਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਨਚਦੀ ਮੇਰਨੀ ਦਾ ਗੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਏ,
 ਤੂੰ ਹਸਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਖਿਲਦੀ ਕਲੀ ਦਾ ਗੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਏ।
 ਤੂੰ ਬੋਲਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਨਿਕਲਦੀ ਧੁਪ ਦਾ ਗੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਏ,
 ਤੂੰ ਰੋਂਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਡਿਗਦੀ ਸ਼ਬਨਮ ਦਾ ਗੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਏ।

(101)

ਤੂੰ ਲਖਸ਼ਮੀ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਪਾਰਵਤੀ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਹਰ ਦੇਵੀ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਸਰਸਵਤੀ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(102)

ਤੂੰ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਾਗਰ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਨਗਮਾ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਨਿਘ ਦਾ ਸੌਮਾ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਖਲੂਸ ਦਾ ਚਸ਼ਮਾ ਏਂ।

(103)

ਤੇਰਾ ਵੱਸਲ, ਜੱਨਤ ਏ ਸਵਰਗ ਏ,
 ਤੇਰੇ ਝੁਮਕੇ, ਤੇਰੇ ਕੰਘਨ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।
 ਤੇਰਾ ਹਿਜਰ, ਦੋਜਖ ਏ, ਨਰਕ ਏ,
 ਤੇਰੀ ਪਾਯਲ ਤੇਰੀ ਬਿੰਦੀਆ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।

(104)

ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਜੀ ਨਹੀਂ ਸਕਣਾ,
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਮਰ ਨਹੀਂ ਸਕਣਾ।
ਜੀਵਾਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸਾਬ ਹੋਵੇ,
ਮਰਾਂ ਤਾਂ ਤੈਬੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜਾਵਾਂ।

(105)

ਜੇ ਜੀਵਨ ਨੇ ਸਾਬ ਨਾ ਦਿਤਾ, ਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਤੁਰ ਗਿਆ,
ਬਣ ਤਾਰਾ ਆਸਮਾਨ ਤੇ, ਤੈਨੂੰ ਹਰ ਦਮ ਦੇਖਾਂਗਾ।
ਤੇਰੇ ਲਈ ਇਕ ਘਰ ਬਣਾਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਜਾਕੇ,
ਬਹਿਕੇ ਫੇਰ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਉਤੇ, ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਉਡੀਕਾਂਗਾ।

(106)

ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰੀ, ਮੈਂ ਹਾਂ ਤੇਰਾ,
ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਨਮਾਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਮੈਤ ਨਖੇੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ,
ਇਹ ਲੇਖਾ ਹੈ ਕਰਮਾਂ ਦਾ।

(107)

ਹਰ ਜਨਮ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹੋਸੇਂ,
ਇਹ ਰਬ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਵਾਦਾ ਏ।
ਤੂੰ ਸਸੀ ਬਣੋਂ ਜਾਂ ਹੀਰ ਬਣੋਂ,
ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਹਾਂ ਇਹ ਵਾਦਾ ਏ।

(108)

ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਸਾਬ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੀ,
ਜੁਗਾਦਿ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸਦਾ ਰਹੇਗਾ।
ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੀ,
ਜੁਗਾਦਿ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸਦਾ ਰਹੇਗਾ।

(109)

ਰੱਬ ਤੇ ਪਿਆਰ, ਪਿਆਰ ਤੇ ਰੱਬ,
ਨਾਮ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਉਲਫਤ ਦੇ।
ਸੱਚੇ ਸਾਬੀ ਕਦੀ ਨਾ ਵਿਛੜਨ,
ਸਾਬੀ ਜੋ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ।

(110)

ਤੂੰ ਹਰ ਚਾਹਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਉਲਫਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਹਰ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਮੁਹੱਬਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(111)

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ, ਦੋਨੋਂ ਤੇਰੀ ਅਮਾਨਤ ਨੇ,
ਤੂੰ ਮੇਰ ਰਹੋਂਗੀ ਤਾਂ ਜਿੰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ, ਤੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਵੋਂਗੀ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ।
ਮੇਰਾ ਸੁਖ ਤੇ ਦੁਖ, ਦੋਨੋਂ ਤੇਰੀ ਅਮਾਨਤ ਨੇ,
ਤੂੰ ਹਸਦੀ ਰਹੋਂਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੁਖੀ ਰਹਾਂਗਾ, ਤੂੰ ਰੋਪਏਂਗੀ ਮੈਂ ਦੁਖੀ ਹੋਵਾਂਗਾ।

(112)

ਮੇਰਾ ਹੋਰ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੂੰ ਹੀ ਇਕ ਹੈਂ।
ਨਾ ਸਾਬੀ ਕੋਈ ਨਾ ਰਹਿਬਰ ਕੋਈ,
ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੂੰ ਹੀ ਇਕ ਹੈਂ।

(113)

ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਹੀਂ,
ਪਰ ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਵਾਂਗਾ।
ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਹੀਂ,
ਪਰ ਤੇਰੀਆਂ ਬੁੱਲੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਵਾਂਗਾ।

(114)

ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਹੀਂ,
 ਪਰ ਤੇਰੇ ਜਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਵਾਂਗਾ।
 ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਹੀਂ,
 ਪਰ ਤੇਰੇ ਹਰ ਅੰਗ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਵਾਂਗਾ।

(115)

ਤੂੰ ਗੈਰ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਵੀ, ਮੇਰੀ ਹੀ ਰਹੋਂਗੀ,
 ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਭੁਲ ਕੇ ਵੀ, ਮੇਰੀ ਹੀ ਰਹੋਂਗੀ।
 ਤੂੰ ਸਿਰਫ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹੀ ਜਨਮੀ ਹੈ,
 ਤੂੰ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਵੀ, ਮੇਰੀ ਹੀ ਰਹੋਂਗੀ।

(116)

ਤੂੰ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਚਿਰਾਗਾਂ ਕਰ ਦੇ,
 ਖਾਮੋਸ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਗਮਾ ਰਕਸ਼ਾ ਕਰ ਦੇ।
 ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਹਰ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਉਰਈਆ ਕਰ ਦੇ,
 ਬਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲੇ ਅਫਸ਼ਾਂ ਕਰ ਦੇ।

(117)

ਮੇਰੇ ਉਜੜੇ ਚਮਨ ਦੀ ਖਿੜਾਂ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਏ,
 ਪਤਭੜ ਦੀ ਮਾਯੂਸ ਹਵਾ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਏ।
 ਹਰ ਸੁੱਕਾ ਪੱਤਾ ਮੁੰਤਜ਼ਰ ਏ ਤੇਰੀ ਛੋਪਾਵਨ ਨੂੰ,
 ਦਰਖਤ ਦੀ ਵਿਰਾਨ ਟਾਲੀ, ਤੈਨੂੰ ਫਰਯਾਦ ਕਰਦੀ ਏ।

(118)

ਤੂੰ ਮਸਤ ਘਟਾ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਸਦਾ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਸ਼ਰਮੇ ਹਯਾ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਅਜ਼ੀਮ ਵਫਾ ਏਂ।

(119)

ਤੂੰ ਰੰਗੀਨ ਜੱਨਤ ਏ,
ਜੀਵਨ ਦੀ ਲੱਜਤ ਏ।
ਤੂੰ ਉਭਰਦੀ ਅਜ਼ਮਤ ਏ,
ਖਾਬਾਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਏ।

(120)

ਤੂੰ ਆਰਜੂ ਵੀ ਏ, ਹਸੀਨ ਖਾਬ ਵੀ ਏ,
ਤੂੰ ਉਮੰਗ ਵੀ ਏ, ਨਸ਼ਾ-ਏ ਸ਼ਰਾਬ ਵੀ ਏ।
ਕਦਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਤੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਤੂੰ ਸੁਰਜ ਵੀ ਏ, ਜਲਵਾ-ਏ ਮਹਿਤਾਬ ਵੀ ਏ।

(121)

ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਬਹਾਰੇ ਗੁਲਸਤਾਂ ਹੈ,
ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਚਰਾਟੀ ਆਸਮਾਂ ਹੈ।
ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਨਗਮਾਏ ਰਵਾਂ ਹੈ,
ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਛਿੰਦਰਗੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ।

(122)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ ਨੂਰ ਹੈ,
ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦਾ ਸਰੂਰ ਹੈ।
ਦੁਆ ਏ ਕਿ ਤੂੰ ਸਦਾ ਖੁਸ਼ ਰਹੋ,
ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਤਖਈਅਲ ਦੀ ਹੂਰ ਹੈ।

(123)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ੱਬੇ ਬਰਾਤ ਏ,
ਹੋਣ ਜਿਸ ਤੇ ਚੰਨ ਫਿਦਾ ਤੂੰ ਉਹ ਰਾਤ ਹੈ।
ਜ਼ਮੀਂ ਤੋਂ ਆਕਾਸ਼ ਤਕ ਤੇਰੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਹੈ ਚਰਚਾ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਯੁਗ ਦੀ ਸ਼ਾਮੇ ਕਾਏਨਾਤ ਹੈ।

(124)

ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਜੀ ਮੇਰਾ ਤਰਸ ਜਾਂਦਾ ਏ,
ਤੇਰੀ ਸ਼ੋਖੀ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਤੜਪ ਜਾਂਦਾ ਏ।
ਬੇਖੁਦੀ ਵਿਚ ਦੌੜ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਚੁੰਮਨ ਤੇ ਜੀ ਕਰਦਾ ਏ,
ਤੇਰੀ ਚੰਚਲਤਾ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਕਲੇਜਾ ਫੜਕ ਜਾਂਦਾ ਏ।

(125)

ਤੂੰ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਚਿਰਾਗਾਂ ਕਰਦੇ,
ਖਾਮੋਸ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਗਮਾਂ ਰਕਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ।
ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਹਰ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਉਰਈਆ ਕਰਦੇ,
ਬਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲੇ ਅਫਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ।

(126)

ਮੇਰੇ ਉਜੜੇ ਚਮਨ ਦੀ ਖਿੜਾਂ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਏ,
ਪਤਝੜ ਦੀ ਮਾਯੂਸ ਹਵਾ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਏ।
ਹਰ ਸੁੱਕਾ ਪੱਤਾ ਮੁਤੰਜ਼ਰ ਏ ਤੇਰੀ ਛੋ ਪਾਵਨ ਨੂੰ,
ਦਰਖੱਤ ਦੀ ਵਿਰਾਨ ਟਾਲੀ, ਤੈਨੂੰ ਫਰਯਾਦ ਕਰਦੀ ਏ।

(127)

ਤੂੰ ਮਸਤ ਘਟਾ ਏ',
ਤੂੰ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਸਦਾ ਏਂ।
ਤੂੰ ਸ਼ਰਮੇ ਹਯਾ ਏ',
ਤੂੰ ਅਜ਼ਾਮ ਵਢਾ ਏ'।

(128)

ਤੂੰ ਰੰਗੀਨ ਜਨੱਤ ਏ',
ਤੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਲੱਜ਼ਤ ਏ'।
ਤੂੰ ਉਭਰਦੀ ਅਜ਼ਮਤ ਏ',
ਤੂੰ ਖਾਬਾਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਏ'।

(129)

ਤੂੰ ਆਰਜ਼ੂ ਵੀ ਹੈਂ, ਹਸੀਨ ਖਾਬ ਵੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਉਮੰਗ ਵੀ ਏਂ, ਨਸ਼ਾ-ਏ ਸ਼ਰਾਬ ਵੀ ਏਂ।
ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਤੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਤੂੰ ਸੂਰਜ ਵੀ ਏਂ, ਜਲਵਾ-ਏ ਮਹਤਾਬ ਵੀ ਏਂ।

(130)

ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਬਹਾਰੇ ਗੁਲਸਤਾਂ ਹੈ,
ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਚਰਾਰੀ ਆਸਮਾਂ ਹੈ।
ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਨਗਮਾ ਦੇ ਰਵਾਂ ਹੈ,
ਤੂੰ ਹੈਂ ਤਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ।

(131)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਅਖੀਆਂ ਦਾ ਨੂਰ ਹੈ,
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦਾ ਸਰੂਰ ਹੈ।
ਦੁਆ ਏ ਕਿ ਤੂੰ ਸਦਾ ਖੁਸ਼ ਰਹੋਂ,
ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਤਖਈਅਲ ਦੀ ਹੂਰ ਹੈ।

(132)

ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੱਬੇ ਬਰਾਤ ਏਂ,
ਹਨ ਜਿਸ ਤੇ ਚੰਨ ਫਿਦਾ ਤੂੰ ਉਹ ਰਾਤ ਹੈ।
ਜ਼ਮੀਂ ਤੋਂ ਆਕਾਸ਼ ਤਕ ਤੇਰੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਹੈ ਚਰਚਾ,
ਤੂੰ ਹੀ ਹਰ ਯੁਗ ਦੀ ਸ਼ਾਮੇ ਕਾਇਨਾਤ ਹੈ।

(133)

ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਅਰ ਸੁਣਕੇ ਜਦ ਤੂੰ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀ ਏਂ,
ਮੇਰੇ ਸਾਜ਼ੇ-ਆਹੰਗ ਤੇ ਜਦ ਬਰਬਰਾਂਦੀ ਏ।
ਕੋਸੇ-ਕਜ਼ਾ ਬਣਕੇ ਆਕਾਸ਼ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮਦਾ ਏ,
ਤੇਰੀ ਨਾਜ਼ਕ ਕਾਇਆ ਜਦ ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਹਲਹਾਂਦੀ ਏ।

(134)

ਸਾਵਣ ਦੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ, ਤੇਰੇ ਸਾਮੁਣੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਇਹ ਗੁਲ-ਫਸ਼ਾਂ ਫਿਜ਼ਾਵਾਂ, ਤੇਰੇ ਸਾਮੁਣੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।
ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗੀਨ ਨਜ਼ਾਰੇ, ਤੇਰੇ ਸਾਮੁਣੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਆਕਾਸ਼ੀ ਜੱਨਤ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਤੇਰੇ ਸਾਮੁਣੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

(135)

ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਲਵਾਂਗਾ, ਤੂੰ ਸਾਕੀ ਬਣਕੇ ਦੇਖ,
ਮੈਂ ਹੰਝੂ ਪੀ ਲਵਾਂਗਾ, ਤੂੰ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਦੇਖ।
ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ, ਵਾਹਦ ਹੈਂ ਮਾਲਕ,
ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ, ਆਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖ।

(136)

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਹਸੀਨ ਧਰਤੀ,
ਤੂੰ ਹੀ ਨੀਲਾ ਆਸਮਾਨ।
ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਜਾਨੇ ਤਮੰਨਾ,
ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਇਮਾਨ।

(137)

ਤੂੰ ਰਾਤ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਸ਼ਾਮ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਆਸਮਾਨ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਗੁਲਸਤਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏਂ।

(138)

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਤਾਜ ਮਹਲ ਬਣਾਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ,
 ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਵਾਂਗੂੰ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ।
 ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਬੇਵਫਾਈ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ,
 ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਆਲਮੇ ਜ਼ਹਾਂਗੀਰ ਵਾਂਗੂੰ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ।
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਸ਼ਕ ਹਾਂ, ਤੇਰੇ ਲਈ ਆਸ਼ਕੀ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾਵਾਂਗਾ,
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਰ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਰੋਜ਼ ਨਵੀਂ ਗਜ਼ਲ ਗਾਵਾਂਗਾ।
 ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਕਾਸ਼ ਥੱਲੇ, ਧਰਤੀ ਹੀ ਸਾਡਾ ਤਾਜ ਮਹਲ ਹੋਵੇਗੀ,
 ਦਰਿਆ, ਆਬਸ਼ਾਰ, ਪਹਾੜ ਤੇ ਵਾਦੀ ਸਾਡਾ ਨਸ਼ੇਮਨ ਦਿਲ ਹੋਵੇਗੀ।

(139)

ਨੀਲਾ ਆਕਾਸ਼ ਵੀ ਤੇਰਾ ਏ,
 ਸਬਜ਼ ਧਰਤੀ ਵੀ ਤੇਰੀ ਏ।
 ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਵੀ ਤੇਰਾ ਏ,
 ਦਿਲ ਦੀ ਬਸਤੀ ਵੀ ਤੇਰੀ ਏ।

(140)

ਆ ਆਬਾਦ ਕਰ ਦੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖਿੜਾਂ ਨੂੰ,
 ਆ ਰੰਗੀਨ ਕਰ ਦੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਉਜੜੇ ਗੁਲਸਤਾਂ ਨੂੰ,
 ਮੇਰੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵੀ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਬਕ ਰਾਈ ਏ,
 ਤੂੰ ਆ ਮੁਕਮੱਲ ਕਰਦੇ ਮੇਰੀ ਅਧੂਰੀ ਦਾਸਤਾਂ ਨੂੰ।

(141)

ਤੂੰ ਰਹੋਂ ਗੁਲਸਤਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਨਗਮਾਂ ਰਵਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਚਿਰਾਗੇ ਆਸਮਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਨਿਕਹਤੇ ਛਸਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(142)

ਤੇਰੇ ਗੁਦਾੜਾ ਅੰਗ ਸਜੀਲੇ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਕਾਲੇ ਨੈਣ ਨਸੀਲੇ ਨੇ।
ਤੂੰ ਰੂਪ ਦਾ ਅਜਬ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਏਂ,
ਤੇਰੇ ਮਿੱਠੇ ਹੋਠ ਰਸੀਲੇ ਨੇ।

(143)

ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਅਨੋਖਾ ਏ,
ਤੇਰੀ ਸਜ ਧਜ ਨਿਆਰੀ ਏ।
ਤੂੰ ਚੰਦ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਏਂ,
ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਢਾਲ ਮਤਵਾਲੀ ਏ।

(144)

ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ, ਇਸ਼ਾਰੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਬਦਨ ਦੇ ਸ਼ਾਦਾਬ ਨਜ਼ਾਰੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।
ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਧਾਰੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਨੇ,
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਰੇ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।

(145)

ਤੂੰ ਚਾਂਦਨੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਸੀਨ ਖਾਬ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੈਖਾਨੇ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹੂਰਾਂ ਦੇ ਕਾਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(146)

ਤੂੰ ਹਰ ਤਬੱਸਮ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਤਰਨੌਮ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਹਰ ਸਾਜ਼ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਹਰ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(147)

ਤੂੰ ਹਰ ਮੁਸੱਰਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਹਰ ਮੁਹੱਬਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਹਰ ਜ਼ਿੰਦਗਾਨੀ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਖਾਬੇ ਜਵਾਨੀ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(148)

ਤੂੰ ਹਰ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਹਰ ਅੰਰਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਹਰ ਆਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਹਰ ਵਫ਼ਾ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(149)

ਚਮਨ ਵਿਚ ਬੁਲਬੁਲ ਜਦ ਕੋਈ ਰੀਤ ਰਾਏਰੀ,
 ਉਦਾਸ ਫੁਲਾਂ ਨੂੰ ਰਸ ਭਰੇ ਨਗਮੇ ਸੁਣਾਏਰੀ।
 ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਹੰਝੂ ਬਣਕੇ ਅੱਖੀਆਂ ਚ ਉਤਰੇਰੀ,
 ਤੇਰੇ ਵਸਲ, ਤੇਰੇ ਕੁਰਬ ਦੀ ਯਾਦ ਆਏਰੀ।

(150)

ਹਰ ਰਾਤ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਰ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦਵਾਂਦਾ ਏ,
 ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਧੁੰਪਲਕਾ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦਵਾਂਦਾ ਏ।
 ਇਹਨਾਂ ਵਕਤਾਂ ਤੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਰਜ ਕੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੈਂ,
 ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਰ ਲਮਹਾ, ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦਵਾਂਦਾ ਏ।

(151)

ਜੇ ਤੇਰਾ ਸਾਬ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
 ਜੇ ਤੇਰਾ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।
 ਇਹ ਸ਼ਾਨ ਸ਼ੈਕਤ, ਇਹ ਮਹੱਲ ਮਾੜੀਆਂ,
 ਤੇਰੇ ਬਗੈਰ ਮੇਰੀ ਜਾਨੇ-ਮਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

• (152)

ਤੂੰ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਪੁੰਗਰਦੀ ਕਲੀ ਦਾ ਅਹਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਏ,
 ਤੂੰ ਹਸਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਮਹਕਦੇ ਛੁਲਾਂ ਦਾ ਅਹਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਏ।
 ਤੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਤਕਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ
 ਸ਼ਰਾਰਤ ਦਾ ਅਹਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਏ,
 ਤੂੰ ਹਥਾਂ ਨਾਲ ਛੋਹ ਲੈਂਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀ
 ਮੁਹਬੱਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਏ।

(153)

ਤੇਰੇ ਹਥਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਨਯਾਮਤ ਹੈ,
 ਤੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕਰਾਮਤ ਹੈ, ਅਕੀਦਤ ਹੈ।
 ਤੇਰੇ ਹੋਣਾਂ ਦਾ ਲਿਮਸ ਲੱਜਤ ਹੈ, ਗੁਰਬਤ ਹੈ,
 ਤੇਰੇ ਜਿਸਮ ਦਾ ਮਿਲਨ, ਜਨੱਤ ਹੈ, ਮੁਹਬੱਤ ਹੈ।

(154)

ਤੂੰ ਰਬ ਦੀ ਹਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਉਚੀ ਹੈ,
 ਤੂੰ ਰਬ ਦੀ ਹਰ ਅਕੀਦਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਹੈਂ।
 ਤੂੰ ਰਬ ਦੇ ਹਰ ਕਰਮ ਤੋਂ ਉਚੀ ਹੈ,
 ਤੂੰ ਰਬ ਦੀ ਹਰ ਨਯਾਮਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਹੈ।

(155)

ਤੰ ਕੋਮਲ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਨਾਜ਼ਕ ਹੈਂ,
 ਤੰ ਸਜ਼ਰੀ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਸੁਰੰਦਿਤ ਹੈਂ।
 ਤੰ ਸ਼ੋਖ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਚੰਚਲ ਹੈਂ,
 ਤੰ ਜਵਾਨ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਕਖਾਮਤ ਹੈਂ।

(156)

ਤੁੰਹ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ ਹੈ,
 ਤੁੰਹ ਧਰਮ-ਗਰੰਥਾਂ ਦੀ ਲਾਜ ਹੈ।
 ਤੁੰਹ ਮਹੜਬਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ ਹੈ,
 ਤੁੰਹ ਪੈਰੰਬਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ।

(157)

ਤੁੰਹ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏ,
 ਤੁੰਹ ਧਰਮ-ਗਰੰਥਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏ।
 ਤੁੰਹ ਮਹੜਬਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏ,
 ਤੁੰਹ ਪੈਰੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏ।

(158)

ਤੁੰਹ ਉਹ ਸ਼ਮਾਂ ਏ, ਜਿੱਦੀ, ਹਵਾ ਫਾਨੂਸ ਬਣਕੇ
 ਆਪ ਹਿਛਾਜਤ ਕਰਦੀ ਏ,
 ਤੁੰਹ ਉਹ ਗੁਲਸ਼ਨ ਏ, ਜਿੱਦੀ, ਪਤੜੜ ਬਾਗਬਾਨ ਬਣਕੇ
 ਆਪ ਹਿਛਾਜਤ ਕਰਦੀ ਏ।
 ਕਾਏਨਾਤ ਦੀ ਪੂਰਨ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਤੈਬੋਂ ਕਿਤੇ ਥੱਲੇ ਹੈ,
 ਤੁੰਹ ਉਹ ਨਖਲਿਸਤਾਨ ਏ, ਜਿੱਦੀ,
 ਰੇਤ ਪਾਣੀ ਬਣਕੇ ਆਪ ਹਿਛਾਜਤ ਕਰਦੀ ਏ।

(159)

ਤੁੰਹ ਹਰ ਸ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏ,
 ਤੁੰਹ ਹਰ ਗੁਲਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏ।
 ਤੁੰਹ ਹਰ ਵਾਦੀ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏ,
 ਤੁੰਹ ਹਰ ਚਮਨ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਏ।

(160)

ਚੰਨ ਦੀ ਚਾਂਦਨੀ ਤੈਬੋਂ ਬੱਲੇ ਹੈ,
ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੈਬੋਂ ਬੱਲੇ ਹੈ।
ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਤੈਬੋਂ ਬੱਲੇ ਹੈ,
ਕਲੀਆਂ ਦੀ ਮਹਕ ਤੈਬੋਂ ਬੱਲੇ ਹੈ।

(161)

ਤੈਨੂੰ ਸ਼ੀਰੀਂ ਦੀ ਤੜਪ ਦੀ ਕਸਮ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਾ ਬਣ,
ਤੈਨੂੰ ਝਨਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਕਥਮ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਾ ਬਣ।
ਤੈਨੂੰ ਸੱਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਕਸਮ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਾ ਬਣ,
ਤੈਨੂੰ ਹੀਰ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਸਮ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਾ ਬਣ।

(162)

ਤੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੰਗ, ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ,
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਅਖਾਂ ਦੀ ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਬੈਠਾ ਕੇ ਰਖਾਂਗਾ।
ਤੇਰੇ ਹਥਾਂ ਦੇ ਸੂਹੇ ਚੂੜੇ ਦਾ ਰੰਗ, ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ,
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਅਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗਹਰਾਈਆਂ ਚ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰਖਾਂਗਾ।

(163)

ਤੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਤੇਰੀ ਪਾਇਲ ਦੀ ਝੰਕਾਰ।
ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਏ।
ਕਿਸੇ ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਕਣ ਮਣ, ਤੇਰੇ ਚੂੜੇ ਦੀ ਛੰਨ ਛੰਨ,
ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਏ।
ਤੇਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਲੱਜਤ, ਤੇਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਦੀ ਰੁਗਬਤ,
ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਏ।

(164)

ਤੂੰ ਭਟਕੇ ਰਾਹਾ ਤੋਂ ਮੁੜਕੇ ਜਦ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਵੇਂਗੀ,
ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਗਰਗਨ ਤਕ, ਛੁਲਾਂ ਦਾ ਫਰਸ਼ ਵਿਛਾਵਾਂਗਾ।
ਆਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਕੇ, ਇਕ ਵਡਾ ਸ਼ਮਾਦਾਨ,
ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੌਨ ਨਾਲ ਇਕ ਸ਼ਮਾਂ ਜਗਾਵਾਂਗਾ।
ਫੇਰ ਨਚਾਂਗਾ, ਟਪਾਂਗਾ, ਰੀਤ ਰਾਵਾਂਗਾ,
ਹਰ ਸਾਬੀ ਨੂੰ ਕਰ ਇੱਕਠਾ, ਮੈਂ ਭੰਗੜੇ ਪਾਵਾਂਗਾ।

(165)

ਤੇਰੀ ਗਲ-ਬਾਤ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਲਗਦੀ ਏ,
ਤੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਲਗਦੀ ਏ।
ਉਹ ਰਾਤ ਜਿਸ ਘੜੀ ਤੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਮੇਰੀ ਹੋ ਗਈ,
ਉਹ ਹੀ ਰਾਤ ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀ ਲਗਦੀ ਏ।

(166)

ਗੁਲਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬਹਾਰਾਂ ਚੁਪ ਨੇ ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਰੀਤ ਸੁਣਾ ਜਾਨਮ,
ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਤਨਹਾਈ, ਤੂੰ ਉਮੀਦ ਦੀ ਮਹਫਲ ਸਜਾ ਜਾਨਮ।
ਹੁਣ ਸਾਵਣ ਦੀਆਂ ਪੀਂਘਾਂ ਪਾਈਆਂ ਨੇ, ਤੂੰ ਬਦਲੀ ਬਣਕੇ ਛਾ ਜਾਨਮ।

(167)

ਤੇਰੇ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਰਬ ਦਾ ਨੂਰ ਵਸਦਾ ਏ,
ਕਾਈਨਾਤ ਦੀ ਹਸੀਨੀ ਤੈਬੋਂ ਜਨਮੀ ਏ।
ਹਰ ਜਨੱਤ, ਹਰ ਦਰਗਾਹ ਤੈਨੂੰ ਸੱਜਦੇ ਕਰਦੀ ਏ,
ਹਰ ਖੁਸ਼ਬੂ ਹਰ ਮਹੱਕ ਤੈਬੋਂ ਜਨਮੀ ਏ।

(168)

ਤੇਰੇ ਬਰੈਰ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਜੋਬਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਤੇਰੇ ਬਰੈਰ ਪੀਂਘਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ੇਮਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।
ਦੂਰ, ਮੈਬੋਂ ਨਾ ਜਾਈ ਪੂਨਮ,
ਤੇਰੇ ਬਰੈਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਾਵਣ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

(169)

ਤੇਰੇ ਬਰੈਰ ਘੋਰ ਘਟਾਵਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ,
ਪਹਾੜ, ਝੀਲਾਂ, ਬਰਖਾ ਤੇ ਹਵਾਵਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।
ਤੇਰੇ ਬਰੈਰ ਸਭ ਮੌਸਮ ਪਤਝੜ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਨੇ,
ਕੋਇਲ ਦੀਆਂ ਕੂਕਾਂ, ਬੁਲਬੁਲ ਦੀਆਂ ਸਦਾਵਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

(170)

ਜਿਹੜੀ ਜੱਨਤ ਤੂੰ ਬਣਾਈ, ਉਹ ਹੀ ਜੱਨਤ ਮੇਰੀ ਏ,
ਜਿਹੜੀ ਰਾਹਗੁਜ਼ਰ ਤੂੰ ਸਜਾਈ, ਉਹ ਹੀ ਰਾਹਗੁਜ਼ਰ ਮੇਰੀ ਏ।
ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਬੇਵਫਾਈ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ,
ਜਿਹੜੀ ਲਫਤ ਤੂੰ ਨਿਭਾਈ, ਉਹ ਹੀ ਉਲਫਤ ਮੇਰੀ ਏ।

(171)

ਮਹੁਖਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਤੂੰ ਹੈ,
ਮੇਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਹਰਤਾ ਤੂੰ ਹੈ।
ਤੂੰ ਦਿੱਤਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਮੇਰੇ ਨਸੀਬ ਦੀ ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਹੈ।

(172)

ਅਜ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਦਾ ਤੇ ਨਹੀਂ,
ਪਰ ਅਖੀਆਂ ਨੂੰ, ਫੇਰ ਵੀ ਤੇਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰਹੋ ਯਾ ਰੈਰ ਦੀ ਬਣੈ,
ਸਾਂਝੇ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਦਾ ਫੇਰ ਵੀ ਸਾਡਾ ਇਕਰਾਰ ਹੈ।

(173)

ਤੇਰੀ ਅੰਗੜਾਈ ਏ ਜਿਵੇਂ, ਕੋਈ ਸ਼ਾਖ ਲਹਰਾ ਗਈ ਏ,
ਤੇਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਏ ਜਿਵੇਂ, ਕੋਈ ਗੜ੍ਹਲ ਮੁਸਕਰਾ ਗਈ ਏ।
ਤੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਏ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਿਜਲੀ ਬਰਬਰਾ ਗਈ ਏ,
ਤੇਰਾ ਨੂਰ ਏ ਜਿਵੇਂ ਗੁਲਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਹਾਰ ਆ ਗਈ ਏ।

(174)

ਮੈਂ ਰਬ ਤੋਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਦੁਆ ਮੰਗੀ ਏ,
ਮੈਂ ਰਬ ਤੋਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੇਰੇ ਸੁਖ ਦੀ ਦੁਆ ਮੰਗੀ ਏ।
ਹਰ ਸਜਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਜਗਾ ਤੈਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਏ,
ਮੈਂ ਰਬ ਤੋਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੇਰੀ ਮੁਸਰੱਤ ਦੀ ਦੁਆ ਮੰਗੀ ਏ।

(175)

ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੇਜ ਦੇ ਰਬਾ ਜੱਨਤ ਦੇ ਕਹਾਰਾਂ ਨੂੰ,
ਵਿਛਾ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਹਰ ਤਰਫ, ਗਰਾਨ ਆਪਣੀ ਬਹਾਰਾਂ ਨੂੰ।
ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਰੱਕਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ,
ਮੇਰੀ ਪੂਨਮ ਅਜ ਆਏਗੀ, ਪੈਰਾਮ ਮਿਲਿਆ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਨੂੰ।

(176)

ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਹਰ ਅਦਾ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ,
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੀਵਣ ਬੀਤਾਵਣ ਦੀ ਹੱਸਰਤ ਹੈ।
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਰਬ ਤੋਂ ਮੰਗ ਲਿਆ ਹੈ,
ਛਾਈ ਹੋਈ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸਾਵਣ ਦੀ ਰੰਗਤ ਹੈ।

(177)

ਚਮਨ ਦੀ ਹਰ ਕਲੀ, ਸਾਵਣ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਹੈ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਲਈ, ਸਜਦੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।
ਮਸਜਿਦ ਤੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ, ਸਭ ਪਿਆਰ ਦੇ ਮੰਦਰ ਨੇ,
ਮੈਨੂੰ ਰਬ ਤੋਂ ਵਧ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ।

(178)

ਤੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਤਮਨਾ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
ਤੂੰ ਗੁਲਸਤਾਂ ਦੀ ਹਸਰਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
ਤੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਮੁਹੱਬਤ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(179)

ਅੰ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਅੰ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।
 ਅੰ ਰਬ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ,
 ਅੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਏਂ।

(180)

ਤੈਨੂੰ ਅਥਾ ਪਿਆਰ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ,
 ਹੁਣ ਤੇਰੀ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਏ,
 ਤੈਨੂੰ ਮਹਬੂਬਾ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ,
 ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਖੁਦਾ ਬਣਾਵਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਏ।
 ਤੂੰ ਪਿਆਰ, ਹੁਸਨ ਤੇ ਭਗਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਦੇਵੀ ਹੈ,
 ਤੈਨੂੰ ਬੀਵੀ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ,
 ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਇਸ਼ਟ ਬਣਾਵਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਏ।

(181)

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਮੁਕੱਦਰ ਵੀ ਏਂ, ਕਿਸਮਤ ਵੀ,
 ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ ਵੀ ਏਂ, ਗੁਰਬਤ ਵੀ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਵੀ ਏਂ, ਹਸਰਤ ਵੀ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਧੜਕਨ ਵੀ ਏਂ, ਮੁਹੱਬਤ ਵੀ।

(182)

ਤੰ ਮੇਰੇ ਖਾਬ ਦੀ ਮਲਕਾ ਏਂ,
 ਤੰ ਰੂਹੇ ਆਫਤਾਬ ਦੀ ਮਲਕਾ ਏਂ।
 ਤੰ ਹਰ ਜੱਨਤ ਦੀ ਮਲਕਾ ਏ,
 ਤੰ ਰੈਸ਼ਨੀਏ ਮਹਤਾਬ ਦੀ ਮਲਕਾ ਏ।

(183)

ਪੱਛਮ ਦੀ ਹਵਾਵਾਂ ਤੋਂ, ਆਵਾਜ਼ ਤੇਰੀ ਆਉਂਦੀ ਏ,
 ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਦਰਿਆ ਦੇ, ਉਸ ਪਾਰ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਏ।
 ਉਥੇ ਹੈ ਖਾਬਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਥੇ ਹੈ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਹਿਲ,
 ਫੇਰ ਵੀ ਤਨਹਾ ਬੈਠੀ ਤੂੰ, ਮੇਰੇ ਮਿਲਨ ਦੇ ਨਗਮੇ ਗਾਉਂਦੀ ਏਂ।

(184)

ਤੂੰ ਪੂਜਾ ਦੀ ਸਮਿਗਰੀ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਏ,
 ਤੂੰ ਪੂਜਾ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਏ।
 ਤੂੰ ਪੂਜਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਦ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਏ,
 ਤੂੰ ਪੂਜਾ ਦੇ ਸਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਏ।

(185)

ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੂਜਾ ਏ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਯਕੀਨ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਏ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਿੱਤਨੇਮ ਏ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅਫਸਾਨਾ ਏ।

(186)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜੱਨਤ ਏ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਇਸ਼ਰਤ ਏ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੁਗਬਤ ਏ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਏ।

(187)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਤਾਕਤ ਏ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਿੰਮਤ ਏ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਅਜ਼ਮਤ ਏ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਕੁਵੱਤ ਏ।

(188)

ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਹਸਰਤ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸ਼ੈਕਤ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸਦਾਕਤ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਗੈਰਤ ਏਂ।

(189)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨੇ ਜਹਾਨ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰਾਹਤੇ ਜਾਨ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਮੌਜੇ ਰਵਾਂ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਨੂਰ ਜਹਾਂ ਏਂ।

(190)

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੂਹੇ ਰਵਾਂ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਖਲਦ ਫਸ਼ਾਂ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰਕਸੇ ਕਨਾਂ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜ਼਼ਲੇਖਾਂ ਏ ਜਵਾਂ ਏਂ।

(191)

ਤੂੰ ਮਸਤਾਨੀ ਘਟਾ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਮਤਵਾਲੀ ਘਟਾ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਰੰਗੀਂ ਘਟਾ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਕਾਲੀ ਘਟਾ ਏਂ।

(192)

ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਰੰਗੀਨ ਖਾਬ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਗੁੰਚਾ ਵੀ ਏ ਸ਼ਾਦਾਬ ਵੀ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਫਿਰਦੌਸ ਏਂ;
 ਤੂੰ ਰੰਗੇ ਗੁਲ ਵੀ ਏ, ਮਹਤਾਬ ਵੀ ਏਂ।

(193)

ਤੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਗੁਸਤਾਖੀਆਂ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇ,
 ਤੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਬੇਬਾਕੀਆਂ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇ।
 ਜੇ ਕਹੋਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਕਹਾਂ,
 ਆਪਣੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨਾਲ ਆਬਾਦ ਆਸਿਆਂ ਕਰਦੇ।

(194)

ਤੂੰ ਸੌਖ ਅਦਾ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਸਰਾਪਾ ਕਜ਼ਾਂ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਮਸਤਾਨਾ ਸਦਾ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਘੰਘੋਰ ਘਟਾ ਏਂ।

(195)

ਤੂੰ ਅੱਬਰੇ ਬਹਾਰ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਨਿੱਘਾ ਪਿਆਰ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਰੰਗੀਨ ਨਿਗਾਰ ਏਂ।

(196)

ਤੂੰ ਅਰੂਜੇ ਮਹਤਾਬ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਚਮਕਦਾ ਆਫਤਾਬ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਰੈਨਕੇ ਬਜ਼ਮ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਸੁਹਾਵਣੀ ਰਾਤ ਏਂ।

(197)

ਤੂੰ ਦਿਲ-ਨਸ਼ੀ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਸੁਰ-ਮਰੀਂ ਏਂ।
 ਤੂੰ ਪਰਦਾ ਨਸ਼ੀਂ ਏਂ,
 ਤੂੰ ਨਿਗਾਹੇ ਹਸੀਂ ਏਂ।

(198)

ਤੈਂ ਦਿਲ ਦਾ ਕਰਾਰ ਏਂ,
 ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਏਂ।
 ਜਾਨੇ ਬਹਾਰ ਏਂ,
 ਖੁਦ ਇਤਬਾਰ ਏਂ।

(199)

ਤੈਂ ਫਿਰਦੈਸੇ ਫਿਜ਼ਾਂ ਏਂ,
 ਕੋਸੇ ਕਜ਼ਾ ਏਂ।
 ਰਸ਼ਕੇ ਮਹਤਾਬ ਏਂ,
 ਸਾਜ਼ੇ ਸ਼ਰਾਬ ਏਂ।

(200)

ਤੈਂ ਮੇਰਾ ਆਸ਼ਿਆਂ ਏਂ,
 ਨਿਸ਼ਾਤੇ ਜਵਾਨ ਏਂ।
 ਰੂਹੇ ਰਵਾਂ ਏਂ,
 ਮੇਰੀ ਦਾਸਤਾ ਏਂ।

(201)

ਤੈਂ ਮੇਰਾ ਕਾਸ਼ਾਨਾ ਏਂ,
 ਮੇਰਾ ਪੈਮਾਨਾ ਏਂ।
 ਮੇਰਾ ਅਫਸਾਨਾ ਏਂ,
 ਮੇਰਾ ਮੈਖਾਨਾ ਏਂ।

(202)

ਤੈਂ ਹੰਗਾਮੇ ਇਸ਼ਰਤ ਏਂ,
 ਰੂਦਾਦੇ ਮੁਹੱਬਤ ਏਂ।
 ਮੇਰੀ ਗੁਲਫਾਮ ਏਂ,
 ਛਲਕਦਾ ਜਾਮ ਏਂ।

(203)

ਜੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਬਹਿਸ਼ਤ ਏ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਅਜ਼ਮਤ ਏ।
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਅਕੀਦਤ ਏ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਅਬਾਦਤ ਏ।

(204)

ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਏਂ, ਤਾਂ ਕਲੀ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਏ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਬਹਾਰ ਏ।
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਏਂ ਤਾਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਏ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਏਂ ਤਾਂ ਜੀਸਤੇ ਇਤਬਾਰ ਏ।

(205)

ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਦਮ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਹਕੀਕਤ ਏ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਦਮ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਉਲਫਤ ਏ।
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਦਮ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਮੁਸੱਰਤ ਏ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਦਮ ਏਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਮੁਹੱਬਤ ਏ।

(206)

ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਰਾਹ ਏਂ,
 ਤਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮਾ ਹਰਦਮ ਜਲਦੀ ਰਹੇਰੀ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਰਾਹ ਏਂ,
 ਤਾਂ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਹਰਦਮ ਮਹਿਕਦੀ ਰਹੇਰੀ।
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਰਾਹ ਏਂ,
 ਤਾਂ ਬੁਲਬੁਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹਰਦਮ ਚਹਕਦੀ ਰਹੇਰੀ,
 ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹਮਰਾਹ ਏਂ,
 ਤਾਂ ਸਾਵਣ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਹਰਦਮ ਚਮਕਦੀ ਰਹੇਰੀ।

(207)

ਤੁੰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਏ,
ਤੁੰ ਮੇਰੇ ਖਾਬਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਏਂ।
ਤੁੰ ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਏ,
ਤੁੰ ਮੇਰੇ ਪਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਏਂ।

(208)

ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਹੀ ਨਹੀਂ,
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ।
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਮੇਰਾ ਹਰ ਰੀਤ ਹਰ ਨਜ਼ਮ ਅਧੂਰੀ ਏ,
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਤਕਮੀਲੇ ਮੁਕੱਮਲ ਕੋਈ ਗੜਲ ਹੀ ਨਹੀਂ।

(209)

